

BALIO GAJAUSKO METŲ MINĖJIMO 2026 METAIS PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Balio Gajausko metų minėjimo 2026 metais planas (toliau – Planas) skirtas:

1.1. prisiminti ir pagerbti kovotoją prieš sovietų okupaciją, politinį kalinį, net 37 metus kalintą sovietų ypatingojo režimo lageriuose ir kalėjimuose, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarą Balį Gajauską minint jo 100-ąsias gimimo metines;

1.2. atskleisti ir aktualizuoti Balio Gajausko veiklos aspektus, liudijančius pasipriešinimą sovietų okupacijos metu ir aktyvų įsitraukimą į Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo procesus.

2. Plano veiklos nurodytos priede.

II SKYRIUS TIKSLAI

3. Pagrindinis Plano tikslas – atskleisti ir paminėti vieno iš unikaliausių antisovietinio pasipriešinimo dalyvių Balio Gajausko asmenybę.

4. Papildomi Plano tikslai:

4.1. prisiminti ir pagerbti aktyvius antisovietinio pasipriešinimo dalyvius, savo gyvenimą paskyrusius kovai dėl Lietuvos nepriklausomybės;

4.2. aktualizuoti ir įprasminti Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo reikšmę atkuriant Lietuvos nepriklausomybę.

III SKYRIUS LAUKIAMIEJI REZULTATAI

5. Numatoma, kad įgyvendinus Planą:

5.1. Visuomenė išsamiau susipažins su neeiline Balio Gajausko asmenybe, jo rezistencine kova atkuriant Lietuvos nepriklausomybę ir jo veikla atkūrus Lietuvos nepriklausomybę.

5.2. Bus aktualizuota Lietuvos neginkluoto pasipriešinimo reikšmė atkuriant Lietuvos nepriklausomybę.

5.3. Sustiprės pasididžiavimas Lietuvos valstybe.

**BALIO GAJAUSKO METŲ MINĖJIMO
2026 METAIS PLANO VEIKLŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Veiklos (projekto) pavadinimas	Atsakingas vykdytojas	Įvykdymo terminas
I SKYRIUS MINĖJIMAI, KONFERENCIJOS			
1.	Paminėti kovotojo prieš sovietų okupaciją, politinio kalinio, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Balio Gajausko gimimo 100-metį Lietuvos Respublikos Seimo posėdyje	Lietuvos Respublikos Seimas	2026 m. I ketv.
2.	Surengti konferenciją „Laisvės kovų atmintis Lietuvoje ir pasaulyje. Balio Gajausko 100-mečiui“ Kaune	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	2026 m. I ketv.
3	Surengti konferenciją, kurioje bus įvertinta Balio Gajausko rezistencinė kova atkuriant Lietuvos nepriklausomybę ir jo politinė, parlamentinė, visuomeninė veikla atkūrus Lietuvos nepriklausomybę	Seimas, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija	2026 m. I–IV ketv.
II SKYRIUS VIEŠINIMAS, LEIDYBA			
4.	Sukurti klipą, skirtą Balio Gajausko metams, ir užtikrinti jo sklaidą viešosios įstaigos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) kanalais ir per socialinius tinklus.	Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija	2026 m. I ketv.
5.	Sukurti dokumentinį filmą, kuriame būtų ne tik Lietuvai, bet ir pasauliui atskleidžiamas Balio Gajausko kovos su Sovietų Sąjunga unikalumas, pabrėžiamas laisvojo pasaulio išitraukimas į bandymus išlaisvinti politinius kalinius, ir organizuoti filmo peržiūras	Vytauto Didžiojo karo muziejus, Krašto apsaugos ministerija	2026 m. I ketv.
6.	Sukurti pokalbių ciklą apie tremtinių ir politinių kalinių gyvenimo tremtyje patirtis, kovą už laisvę ir išgyvenimą Lietuvos laisvės kovų pažinimo skyriaus kuriamoje tinklalaidėje „Laisvi pokalbiai“	Vytauto Didžiojo karo muziejus, Krašto apsaugos ministerija	2026 m. I–III ketv.

7.	Parengti ir išleisti leidinį „Kovų už laisvę istorija ir dabartis“, skirtą Balio Gajausko 100-mečiui	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	2026 m. III ketv.
8.	LRT naujienų programose, interneto svetainėje www.lrt.lt skleisti informaciją apie Balio Gajausko metų minėjimui skirtus renginius	LRT	2026 m. I–IV ketv.
9.	Sukurti ir LRT laidose transliuoti reportažus, skirtus Balio Gajausko atminimui	LRT	2026 m. I–IV ketv.
10.	LRT televizijos kanaluose transliuoti su LRT iš anksto suderintas kitų institucijų parengtas apybraižas, filmus ir kt.	LRT	2026 m. I–IV ketv.
11.	Publikuoti straipsnius, reportažus apie Balio Gajausko minėjimo renginius Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos laikraštyje „Tremtinys“ ir svetainėje www.lpkts.lt	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	2026 m. I–IV ketv.
III SKYRIUS PARODOS			
12.	Suvalkijos (Sūduvos) kultūros centre-muziejuje surengti Seimo parodos „Balys Gajauskas – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras“ pristatymą	Vilkaviškio rajono savivaldybė	2026 m. I ketv.
13.	Atnaujinti ir Seimo rūmuose bei kitose valstybės institucijose, mokymo įstaigose eksponuoti kilnojamąją parodą „Balys Gajauskas – Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras“	Seimo kanceliarija	2026 m. I–IV ketv.
14.	Parengti virtualią parodą pagal Lietuvos ypatingajame archyve esančiame Lietuvos TSR valstybės saugumo komiteto (KGB) archyviniam fonde saugomas dvi Balio Gajausko baudžiamąsias bylas Nr. 47726/3 ir Nr. 22448/3	Lietuvos ypatingasis archyvas, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba	2026 m. I–IV ketv.
15.	Parengti Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui Baliui Gajauskui atminti skirtą stacionarią dokumentų parodą, kurią papildytų renginys – diskusija	Lietuvos valstybės naujasis archyvas, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba	2026 m. I–IV ketv.
16.	Parengti virtualią ir kilnojamąją parodas „Balys Gajauskas – žmogus epocha“ muziejinėje ekspozicijoje „Laisvės kovų istorijai atminti“ ir organizuoti jų pristatymą bei istorinių filmų popietes moksleiviams Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos filialuose regionuose	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	2026 m. I–IV ketv.
IV SKYRIUS RENGINIAI, PROJEKtinė VEIKLA			

17.	Surengti paskaitą-diskusiją „Tiesos ir laisvės keliu“	Kauno miesto savivaldybės Vinco Kudirkos viešoji biblioteka, Kauno miesto savivaldybė	2026 m. vasario 24 d.
18.	Suorganizuoti moksleiviams žygį „Balio Gajausko laisvės takais Kaune“ po istorines Kauno miesto vietas, susijusias su Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataru Baliu Gajausku	Kauno Algio Žikevičiaus saugaus vaiko mokykla, Kauno miesto savivaldybė	2026 m. kovo mėn.
19.	Suorganizuoti viešą Nacionalinės bibliotekos Valstybingumo centro organizuojamų renginių ciklo „Signatarų skaitymai“ renginį „Signatarų skaitymai: Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataras Balys Gajauskas“	Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuvos Respublikos kultūros ministerija	2026 m. I ketv.
20.	Paskaitų ciklo „Istorijos miestui ir pasauliui“ temoje apie asmenybes vieną pranešimą skirti Baliui Gajauskui, kartu pristatant Lietuvos nacionaliniame muziejuje laikomas su Baliu Gajausku susijusias muziejines vertybes	Lietuvos nacionalinis muziejus, Vilniaus universitetas, Kultūros ministerija	2026 m. I–II ketv.
21.	Suorganizuoti diskusiją-paskaitą „Aviatoriai, nukentėję nuo sovietų represijų“, skirtą Balio Gajausko metams paminėti	Lietuvos aviacijos muziejus, Kultūros ministerija	2026 m. spalio mėn.
22.	Parengti naują Vytauto Didžiojo universiteto Andrejaus Sacharovo demokratijos plėtros tyrimų centro „Disidentų turo“ maršrutą Kaune, kuriame viena iš pagrindinių prisimenamų asmenybių – Balys Gajauskas, ir organizuoti maršruto viešinimą	Vytauto Didžiojo universitetas	2026 m. I–IV ketv.
23.	Suorganizuoti renginį „Pilietiško mokinio apdovanojimai 2026. Balio Gajausko metų įprasminimas“, skatinantį pilietinį aktyvumą ir atsakomybę, taip pat pagerbiantį Balio Gajausko indėlį į Lietuvos švietimą ir kultūrą	Lietuvos neformaliojo švietimo agentūra, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija	2026 m. I–IV ketv.
24.	Suorganizuoti renginių ciklą „Kaip vienijosi tremtiniai“ Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos filialuose visoje Lietuvoje	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	2026 m. I–IV ketv.
25.	Suorganizuoti renginį „Balys Gajauskas – žmogus epocha“, pirmąjį Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos vadovą prisimenant Kauno, Klaipėdos, Šilalės, Utenos, Jurbarko ir kituose Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos filialuose	Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	2026 m. I–IV ketv.